

شماره فایل: ۴۰۸۱۵

خرید مستقیم فایل word این پایان نامه و دانلود فوری

دانلود فایل های پایان نامه نزدیک به این موضوع

معاونت پژوهش و فن آوری

ب نام خدا

نشر اخلاق پژوهش

بیاری از خداوند بجهان و اعتقاد به این که عالم محضر خداست و بهاره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشت مقام بلند دانش و پژوهش و نظریه ایست جایگاه دانشگاه در اعتلای فرهنگ و تمدن بشری مادی و انبوهی و اعضا هیات علمی واحد های دانشگاه آزاد اسلامی متعهد می گردیم اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی مدنظر قرار داده و از آن تخطی نکنیم.

- ۱- اصل حقیقت جویی: تلاش در راستای پی جویی حقیقت و وفاداری به آن و دوری از هرگونه پنهان سازی حقیقت.
- ۲- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهشگران (انسان، حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق.
- ۳- اصل مالکیت مادی و معنوی: تعهد به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه بکاران پژوهش.
- ۴- اصل منافع ملی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن بهر و توسعه کشور و کلیه مراحل پژوهش.
- ۵- اصل رعایت انصاف و امانت: تعهد به اجتناب از هرگونه جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار.
- ۶- اصل رازداری: تعهد به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمان ها و کشورهای دیگر و کلیه افراد و نهاد های مرتبط با تحقیق.
- ۷- اصل احترام: تعهد به رعایت حریم ها و حرمت ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب تقد و خودداری از هرگونه حرمت شکنی.
- ۸- اصل ترویج: تعهد به رواج دانش و اشیاء نتایج تحقیقات و انتقال آن به بکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.
- ۹- اصل برانست: التزام به برانست جویی از هرگونه رفتار غیر حرفه ای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به شبهه های غیر علمی می آلودند.

دانشگاه آزاد اسلامی

پردیس تحصیلات تکمیلی علوم و تحقیقات شاهرود

تعهد نامه اصالت رساله یا پایان نامه

اینجانب رویا عارفیان دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته / دکتری تخصصی در رشته روانشناسی که در تاریخ ۰۱ / ۱۲ / ۱۳۹۲ از پایان نامه / رساله خود تحت عنوان رابطه رگه های شخصیت بهبود یافتگان (گروه یاور) و بهبود نیافتگان (گروه در حال بهبود) اعتیاد در مرکز TC به کمک آزمون TCI با کسب نمره ۱۶/۹ و درجه عالی دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم :

۱) این پایان نامه / رساله حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آنرا در فهرست مربوطه ذکر و درج کرده ام.

۲) این پایان نامه / رساله قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

۳) چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه یا رساله را داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد، مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

۴) چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی: رویا عارفیان

تاریخ و امضاء:

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد علوم و تحقیقات شاهرود
دانشکده علوم انسانی ، گروه روانشناسی بالینی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته روانشناسی (M.A)
گرایش بالینی

عنوان:

رابطه رگه های شخصیت بهبود یافتگان (گروه یاور) و بهبود نیافتگان
(گروه در حال بهبود) اعتیاد در مرکز TC به کمک آزمون TCI

استاد راهنما

دکتر سعید سراییان

استاد مشاور

دکتر محسن بوجاری

نگارش :

رویا عارفیان

سپاس گذاری

برای تهیه و تدوین این پایان نامه؛

از تجربیات استاد گرامی جناب آقای دکتر سعید سرایان بهره برده ام
که این جلوه گر سپاس فراوان من نسبت به کمک های بی دریغ
ایشان است .

تقدیر و تشکر :

خانواده دلسوزم و همسر مهربانم که
همواره در طول تحصیل من را حمایت کردند .

فهرست مطالب

عنوان

چکیده

شماره صفحه

۱-۱ مقدمه	۲
۲-۱ طرح مسئله	۳
۳-۱ اهمیت و ضرورت انجام تحقیق	۳
۴-۱ اهداف مشخص پژوهش	۴
۵-۱ فرضیه های تحقیق	۴
۶-۱ تعاریف مفهومی و عملیاتی متغیرهای پژوهش	۵
۱-۶-۱ تعاریف نظری:	۵
۲-۶-۱ تعریف عملیاتی	۶
Error! Bookmark not defined.	۲-۱ مقدمه
Error! Bookmark not defined.	۲-۲ تحقیقات انجام شده در مورد اعتیاد و شخصیت
Error! Bookmark not defined.	۲-۲-۱ تحقیقات داخلی
Error! Bookmark not defined.	۲-۲-۲ سابقه پژوهش در جهان
Error! Bookmark not defined.	۳-۲ مفهوم وابستگی به مواد (اعتیاد)
Error! Bookmark not defined.	۱-۳-۲ تعریف مفاهیم اساسی ملاک های وابستگی به مواد
Error! Bookmark not defined.	۲-۳-۲ سوء مصرف مواد
Error! Bookmark not defined.	۳-۳-۲ مراحل وابستگی به مواد
Error! Bookmark not defined.	۴-۳-۲ اختلالات وابسته به مواد به دو دسته تقسیم می شوند که عبارتند از :
defined.	
Error! Bookmark not defined.	۱-۴-۳-۲ سوء استفاده از مواد
Error! Bookmark not defined.	۵-۳-۲ انواع وابستگی به مواد
Error! Bookmark not defined.	۱-۵-۳-۲ وابستگی جسمانی
Error! Bookmark not defined.	۲-۵-۳-۲ وابستگی روانی
Error! Bookmark not defined.	۶-۳-۲ طبقه بندی انواع مواد
Error! Bookmark not defined.	۷-۳-۲ مواد افیونی

۴-۲ تعاریف و مفاهیم شخصیت. Error! Bookmark not defined.
 ۵-۲ رابطه شخصیت و اعتیاد. Error! Bookmark not defined.
 ۱-۵-۲ دیدگاه کنبرگ: Error! Bookmark not defined.
 ۶-۲ اختلالات وابسته به مواد. Error! Bookmark not defined.
 ۱-۶-۲ حشیش و اختلالات وابسته به آن. Error! Bookmark not defined.
 ۳-۶-۲ مواد توهم زا LSD و اختلالات وابسته به آن. Error! Bookmark not defined.
 ۵-۶-۲ نیکوتین و اختلالات وابسته به آن. Error! Bookmark not defined.
 ۶-۶-۲ آمفتامین و اختلالات وابسته به آن. Error! Bookmark not defined.
 ۷-۶-۲ اختلالات ناشی از مصرف بلندمدت مواد استنشاقی. Error! Bookmark not defined.
 ۸-۶-۲ اختلالات وابسته به داروهای رخوت زا، خواب آور و یا ضد اضطراب. Error! Bookmark not defined.
 defined.
 ۹-۲ ویژگی‌های شخصیت در نظریه رابرت کلونینجر. Error! Bookmark not defined.
 ۱-۹-۲ محتوای آزمون سرشت و منش (TCI). Error! Bookmark not defined.
 ۲-۹-۲ ابعاد شخصیت از دیدگاه کلونینجر و تئوری وی در رابطه با مصرف مواد. Error! Bookmark not defined.
 defined.
 ۳-۹-۲ مدل عصب، روان دارو شناختی کلونینجر. Error! Bookmark not defined.
 ۴-۹-۲ ویژگی‌های شخصیتی مرتبط با وابستگی به مواد. Error! Bookmark not defined.
 ۵-۹-۲ کاربرد آزمون TCI. Error! Bookmark not defined.
 ۱-۵-۹-۲ مطالعات ژنتیک. Error! Bookmark not defined.
 ۲-۵-۹-۲ تعداد ابعاد شخصیت قابل انتقال از طریق وراثت. Error! Bookmark not defined.
 ۱۰-۲ اجتماع درمان مدار. Error! Bookmark not defined.
 ۱-۱۰-۲ تعریف اجتماع درمانی (اجتماع درمان مدار). Error! Bookmark not defined.
 ۲-۱۰-۲ تاریخچه اجتماع درمان مدار. Error! Bookmark not defined.
 ۳-۱۰-۲ اهداف اجتماع درمان مدار. Error! Bookmark not defined.
 ۴-۱۰-۲ دیدگاه‌های TC. Error! Bookmark not defined.
 ۵-۱۰-۲ ساختار TC. Error! Bookmark not defined.
 ۱-۵-۱۰-۲ نمونه ساختار سلسله مراتبی برنامه اجتماع درمان مدار در کشورهای دیگر. Error! Bookmark not defined.
 not defined.
 ۲-۵-۱۰-۲ نمودار ساختار سلسله‌مراتبی برنامه اجتماع درمان مدار در ایران. Error! Bookmark not defined.
 defined.
 ۶-۱۰-۲ مراحل برنامه. Error! Bookmark not defined.

Error! Bookmark not defined.	۷-۱۰-۲ مرحله درمان
Error! Bookmark not defined.	۸-۱۰-۲ اختلال اعتیاد از دیدگاه TC
Error! Bookmark not defined.	۹-۱۰-۲ فرد معتاد از دیدگاه TC
Error! Bookmark not defined.	۱۱-۱۰-۲ زندگی درست از دیدگاه TC
Error! Bookmark not defined.	۱۲-۱۰-۲ بهبودی از دیدگاه TC
Error! Bookmark not defined.	۱۳-۱۰-۲ رویکرد TC
Error! Bookmark not defined.	۱۴-۱۰-۲ فرآیند درمان در TC
Error! Bookmark not defined.	۱۵-۱۰-۲ مراحل تغییر در TC
Error! Bookmark not defined.	۱۶-۱۰-۲ مراحل پذیرش
Error! Bookmark not defined.	۱۷-۱۰-۲ برنامه ارزیابی و تشخیص
Error! Bookmark not defined.	۱۸-۱۰-۲ نقش و عملکرد مددکار اجتماعی در TC
Error! Bookmark not defined.	۱-۳ مقدمه
Error! Bookmark not defined.	۲-۳ روش پژوهش و ابزار تجزیه و تحلیل داده ها
Error! Bookmark not defined.	۳-۳ جامعه آماری
Error! Bookmark not defined.	۴-۳ روش نمونه گیری
Error! Bookmark not defined.	۵-۳ روش اجرا
Error! Bookmark not defined.	۶-۳ متغیرها
Error! Bookmark not defined.	۷-۳ ابزار پژوهش
Error! Bookmark not defined.	۸-۳ روش اجرا آزمون و ابزار تجزیه و تحلیل داده ها
Error! Bookmark not defined.	۹-۳ ملاحظات اخلاقی
Error! Bookmark not defined.	۱-۴ مقدمه
Error! Bookmark not defined.	۲-۴ آمار توصیفی
Error! Bookmark not defined.	۱-۵ مقدمه
Error! Bookmark not defined.	۲-۵ بررسی فرضیه
Error! Bookmark not defined.	۴-۵ محدودیت های پژوهش
Error! Bookmark not defined.	۵-۵ پیشنهادات پژوهش
۹۵	منابع فارسی
۹۸	منابع انگلیسی

پیوست ها

فهرست جداول

عنوان

شماره صفحه

جدول ۱-۳: محاسبات موروثی بودن حوادث سرشتی در ۲۶۸۰ دوقلوی استرالیایی	۴۶
جدول ۱-۴: همبستگی‌های دوقلوها در نمرات معیارهای شخصیتی TPQ در نمونه ویرجینیا (استالینگز، ۱۹۹۴)	۴۷
جدول ۱-۵: همبستگی‌های (۱۰۰×) ژنتیکی و همپراشی‌های ژنتیکی که از نظر فنوتایپی در ابعاد سرشتی TPQ در نمونه دوقلوهای ویرجینیا معیار شده‌اند (استالینگز، ۱۹۹۴)	۴۸
جدول ۱-۶: ساختار سلسله مراتبی TC	۵۲
جدول ۱-۷:	۵۳
جدول ۴-۸: میانگین دامنه تغییرات، انحراف معیار، مقادیر t و سطح معنی داری سن آزمودنی‌ها به تفکیک جنس و شهر	۷۷
جدول ۱-۴-۱: سن پاسخ دهندگان	۷۹
جدول ۲-۴-۲: میانگین (انحراف معیار) رگه‌های شخصیت بر اساس آزمون TCI در گروه‌های سنی در نمونه جامعه	۸۰
جدول ۳-۴-۳: همبستگی‌های (سطح معنی داری) مقیاس‌های سرشت و منش در TCI	۸۰
جدول ۴-۴-۴: مقادیر ویژه	۸۲
جدول ۵-۴-۵: نتایج چرخش واریماکس عامل‌ها	۸۳
جدول ۶-۴-۶: نتایج آزمون مقایسه میانگین مقیاس‌های هفتگانه در دو گروه در حال بهبود و بهبودیافته	۸۴
جدول ۷-۴-۷: نتایج آزمون مقایسه میانگین سرشت و منش در دو گروه در حال بهبود و بهبودیافته	۸۵
جدول ۸-۴-۸: بررسی معنی داری مسیر جهت آزمون فرضیه	۸۷
جدول ۹-۴-۹: بررسی بار عاملی رگه‌ها	۸۷

فهرست نمودارها

عنوان

شماره صفحه

نمودار ۱-۴ ۸۲

نمودار ۲-۴: نمودار ضرایب مسیر دو گروه ۸۶

چکیده:

طرح مسئله : شناسایی عوامل شخصیتی و گرایش به مواد مخدر ، به تشخیص و درمان هر چه بهتر اعتیاد کمک کرده و با ارائه به موقع خدمات مشاوره ای و روان شناختی می توان از اعتیاد افراد مستعد تا حدودی پیشگیری کرد.

لذا پژوهش حاضر با هدف بررسی بهبود یافتگان (گروه یاور) و بهبود نیافتگان (گروه در حال بهبود) اعتیاد است.

روش: پژوهش حاضر از نوع مطالعات علی مقایسه ای است. در این پژوهش ۵۵ نفر از معتادان به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شده اند که ۳۵ نفر بهبود یافتگان (گروه یاور) و ۲۰ نفر گروه بهبود نیافته (در حال بهبود) را تشکیل می دهد، اطلاعات به روش تحلیل مولفه های اصلی و تی تست مستقل و استفاده از پرسشنامه سرشت و منش کلونینجر گردآوری شد و داده ها به کمک روش های آمای تجزیه و تحلیل شد و با استفاده از آزمون T-TEST و عامل فاکتوری و آزمون T دو نمونه بدست آمد. یافته ها : نتایج پژوهش فوق نشان داد با توجه به اینکه $P = 0/05$ و مقدار آماره T بیشتر از $1/96$ می باشد وجود رابطه معنی داری بین رگه های شخصیت بهبود یافتگان و بهبود نیافتگان تایید می شود به علاوه بررسی بار عاملی رگه ها نشان داد که بیشترین تاثیر در بهبود یافتگی و ترک اعتیاد را به ترتیب رگه های پشتکار پاداش وابستگی، همکاری، خود راهبری دارند.

نتیجه گیری : با توجه به یافته های پژوهش برخی از ابعاد شخصیت در بهبود یافتگی یا بهبود نیافتگی موثر است و تعداد کمی از گروه در حال بهبود می توانند به مرحله یافتگی و ترک اعتیاد برسند.

کلید واژه ها : رگه های شخصیتی ، اعتیاد ، سرشت و منش ، بهبود یافتگان ، بهبود نیافتگان

فصل اول: کلیات پژوهش

۱-۱ مقدمه

سوء مصرف مواد یکی از مشکلات بهداشتی، اجتماعی و اقتصادی مهم در بیشتر کشورهاست. تحقیقات نشان می دهد که اعتیاد به مواد مخدر چند وجهی یا چند عاملی است و عوامل مختلف روانی، اجتماعی، فرهنگی و ژنتیکی در این زمینه دخیل است (کاپلان، سادوک، ۲۰۰۳).

سوء مصرف مواد همواره مشکلات متعددی را در گستره ی زندگی بشر به همراه داشته است، از جمله افت سلامت عمومی، افزایش مرگ و میر، آسیب های خانوادگی و اجتماعی، از دست رفتن فرصت های آموزشی و شغلی، افزایش نرخ درگیری با سیستم قضایی، ایجاد چرخه ی مصرف مواد، تداوم آسیب و بازایی آن در نسل های بعدی.

ویژگی های شخصیتی از عوامل مهم سبب شناختی در گرایش به رفتارهای پرخطر از جمله مصرف سیگار، الکل، مواد مخدر و فعالیتهای جنسی نایمن به شمار می روند (اولادی، نویدیان، فارسانی ۱۳۹۱). از دیدگاه روان شناختی افراد سوء مصرف کننده مواد یک ویژگی شخصیتی آسیب پذیر دارند (بونند، ۲۰۰۵). لذا مشکل معتادان تنها مواد مخدر نیست، بلکه در اصل رابطه متقابل شخصیت و اعتیاد مطرح است (کتابی، ماهر، برجتهلی، ۱۳۸۴).

و ساختمان شخصیتی برخی از افراد برای پذیرش اعتیاد مستعدتر از دیگران است (گرگانی، ۱۹۹۰). باورها و نگرش های افراد درباره ی مواد و پیامدهای مثبت و منفی مصرف آن، در گرایش به مواد تاثیر دارد.

به عنوان مثال در صورتی که خود فرد نسبت به مواد، نگرش مثبتی نداشته باشد و آن را راهگشای مشکلات خود تلقی نکند، احتمال کمتری وجود دارد که فرد اقدام به مصرف مواد کند، و یا در صورتی که فرد از اعتماد به نفس کافی برخوردار نباشد و در مقابل فشار همسالان که یکی از عوامل مصرف مواد محسوب می شوند، تسلیم نشود.

نتایج پژوهش محققین نشان داد که میان عوامل شخصیتی و گرایش به مصرف مواد ارتباط مستقیم و معنی داری وجود دارد (آدروم، نیک منش، بخشانی، ۲۰۱۰).

۱-۲ طرح مسئله

مسئله مورد تحقیق، رگه های خاص شخصیتی است که می توانند نقش به سزایی در بروز اختلالهای رفتاری و از جمله رفتارهای اعتیادگونه و وابستگی به مواد مخدر و مشروبات الکلی ایفاء کنند. البته ضمن به چالش کشاندن این نقش، ما سعی داریم تحقیق را متمرکز بر وابستگی به مواد مخدر کنیم. پژوهشگران از دیرباز دنبال ارتباط رفتارهای ناسازگارانه و رگه های شخصیت بوده اند.

آیزنک و گاد جانسون^۱ (۱۹۸۹) با پژوهشی نشان دادند که تیپ شخصیتی روان گسسته گرایی (شامل رگه های پرخاشگری، سرد خویی، خودمحوری، تکانشی،...) با رفتارهای بزهکارانه و ضد اجتماعی مرتبط هستند و حتی در بزرگسالی مؤلفه قوی برای وابستگی به الکل، سیگار و مواد مخدر می باشند. و به نظر آیزنگ (۱۹۹۷)، مهمترین تیپ یا عامل شخصیتی برای تبیین اعتیاد است.

در تحقیقات دیگر ویلس و همکاران^۲ (۱۹۹۴) و ماس و ترامبلی^۳ (۱۹۹۷)، رگه سرشتی هیجان جویی که شبیه نوجویی در نظریه کلونینجر است، را مرتبط با رفتارهای ضد اجتماعی و نیز بطور وسیع به کاربرد مواد روانگردان می دانند. که البته طبق نظر کلونینجر (۱۹۸۸)، مجموعه رگه های شخصیتی مربوط به سرشت چون تنوع طلبی، وابستگی به پاداش و... پیش بینی کننده خوبی برای سوء مصرف یا وابستگی به الکل می باشند.

و در نهایت می توان به تحقیق میلر^۴ و همکاران (۲۰۰۳) اشاره کنیم که رگه های شخصیتی خوش مشربی در بُعد منفی (سرد مزاجی عاطفی، بی اعتمادی، سنگدلی و پرخاشگری)، بطور معناداری در بروز پرخاشگری و پایداری اختلال رفتاری در نوجوانان تاثیر می گذارند. و این رگه ها در سنین بزرگسالی قویاً با بروز شخصیت ضد اجتماعی و اعتیاد مرتبط هستند.

از مجموع رگه های شخصیتی ذکر شده در تحقیقات فوق، می توان نتیجه گرفت که برخی رگه های شخصیتی در رفتارهای ناسازگارانه و از جمله اعتیاد، مؤثر هستند.

۱-۳ اهمیت و ضرورت انجام تحقیق

مصرف مواد مخدر یکی از خطرناک ترین پدیده های جوامع انسانی در عصر حاضر به شمار می رود. امروزه وسعت اعتیاد بر جهان گسترش یافته، که به شکل بیماری مزمن و اجتماعی در آمده و باعث به خطر افتادن امنیت اجتماعی شده است.

¹Eysenck&Gudjonsson

²Wills et al

³Masse & Tremblay

⁴Miller et al

در ایران طی ۳۰ سال گذشته، اعتیاد رشد سالانه ۸ درصدی داشته است. این معضل بیشتر از آن جهت اهمیت پیدا می کند که یکی از حادترین مسائل نسل جوان است و به دنبال آن منجر به زوال شخصیت و نیروی جسمانی افراد شده و به خروج جوانان از صحنه های فعال زندگی می انجامد (مرکز مطالعات ملی اعتیاد، ۲۰۰۱).

بدینوسیله استخراج برخی رگه های شخصیتی بوسیله آزمون کلونینجر در تحقیقمان (همچنانکه در بیان مسئله برخی از رگه ها را به اختصار بیان کردیم)، به موسسات آموزشی و تربیتی کودکان و نوجوانان، و حتی بزرگسالان (مراکز ترک اعتیاد و یا زندانها) نیمرخ پیش بینی کننده رفتارهای ناسازگارانه خوبی ارائه خواهد داد. که از جمله این رفتارها، اعتیاد به مواد مخدر است. این نیمرخ می تواند در جهت پیشگیری مورد استفاده قرار گیرد، خصوصاً با این آمار رو به افزایش اعتیاد در کشور ما.

کلونینجر تلاش کرده است با نگاه و تاکید بر پارامترهای زیست شناختی، یک چارچوب نظری محکم را در دو زمینه ی سرشت و منش پدید آورد. و همچنین در چاپ ششم کتاب روانپزشکی (سادوک و سادوک، ۲۰۰۰) این پرسشنامه مورد توجه قرار گرفت. با کاربرد این پرسشنامه می تواند یکی از مشکلات بالینی روان پزشکی در ایران یعنی سنجش شخصیتی را تا حدودی حل کند (کاویانی و پور ناصح، ۳۸۴).

دلیل انتخاب آزمون سرشت و منش TCI، تحلیل دو عامل سرشتی و محیطی فرد، که او را به سرنوشت اعتیاد کشانده است و تاثیر همین دو عامل و شدت کمبودهای ذاتی و محیطی (والدین و محیط زندگی) که در گذشته فرد تحول یافته، و در مرکز اجتماع محور TC فرد را بیشتر در ترک اعتیاد یاری کرده است.

۴-۱- اهداف مشخص پژوهش

اهداف پژوهش:

۱- از جهت تشخیصی: با اجرای آزمون شخصیت کلونینجر قادر خواهیم بود رگه های شخصیتی که با اعتیاد ارتباط دارند را شناسایی کنیم و افرادی را جذب کنیم که احتمال لغزش و خطای کمتری دارند. این هدف ما را در مشاهده افرادی که میتوانند اعتیادشان را ترک کنند و احتمال ناهماهنگیشان بامرکز TC کمتر است، یاری می دهد.

۲- از جهت پیشگیری: ارائه طرح جامع صفات و حالات شخصیتی که می توانند میزان آسیب پذیری فرد (خصوصاً از سنین نوجوانی و ابتدای بزرگسالی) را نسبت به رفتارهای ناسازگارانه و خصوصاً اعتیاد مشخص کنند.

۵-۱- فرضیه های تحقیق

فرضیه تحقیق:

۱- گروه خاصی از معتادین، تحت تاثیر رگه های شخصیتیشان قادر خواهند بود به بهبودی پایدار برسند.

۱-۶ تعاریف مفهومی و عملیاتی متغیرهای پژوهش

۱-۶-۱ تعاریف نظری:

متغیرهای مورد مطالعه در این پژوهش بر اساس مستقل یا وابسته بودنشان، مورد ارزیابی قرار می گیرند. ما قصد داریم با وجود رگه های شخصیتی منش و سرشت (متغیرهای مستقل)، به پیش بینی بهبود یا عدم بهبود رفتار اعتیاد به مواد مخدر (متغیر وابسته: در دو گروه در حال بهبود و بهبود یافته) دست بزنیم.

متغیرهای مورد مطالعه در این پژوهش به عبارت زیر میباشد:

رگه های شخصیت که شامل نوجویی، آسیب گریز، پاداش وابستگی و پشتکار، خود راهبری و همکاری، خود فراوری می باشد.

چهار بعد مزاج به شرح ذیل می باشد:

۱- نوجویی: فعال سازی رفتاری عبارت است از فراخوانی رفتار در پاسخ به محرکها و پدیده های نو و جدید (اخذ پاداش یا رهایی از تنبیه).

۲- آسیب گریزی: بازداري رفتار در پاسخ به محرک های تنبیه و یا فقدان پاداش انجام می شود.

۳- پاداش وابستگی: رفتاری که در گذشته تقویت دریافت کرده است، حتی در شرایطی که تقویت ادامه ندارد باز هم تکرار می شود (یعنی تداوم رفتار بعد از مدتی که پاداش قطع می شود).

۴- پشتکار: نشانه های تنبیه متناوب به نشانه های پاداش احتمالی منجر می شود و انتظار می رود که فرد در امور تداوم داشته باشد.

سه بعد منش به شرح ذیل می باشد:

۱- خود راهبری: برداشت از خود به عنوان یک فرد مستقل با ویژگی هایی مانند: خود متکی، دارای اعتماد به نفس، آگاه از نگرش دیگران، هدفمند، آمادگی برای مقابله با شرایط سخت.

۲- همکاری: پنداشت از خود به عنوان بخشی از جوامع بشری که دارای ویژگی هایی مانند: دلسوز و حمایت کننده، صبور و صمیمی، حس اجتماعی، یاری رسان، بی ریا و با وجدان، گرایش به امور خیریه و

۳- خود فراوری: بر پایه مفهوم از خویشتن به عنوان بخشی از جهان و منابع اطراف آن.

در نظریه کلونینجر سرشت به پاسخ های هیجانی خودکار باز می گردد و تا حدودی جنبه ی وراثتی دارد و در سراسر زندگی استوار می ماند، از نظر ژنتیک همگن و از یکدیگر مستقل می باشند و این بدان معناست که ژن های مختلف بر فعال شدگی، تداوم و بازداري رفتار موثر است. ولی در مقابل منش به خودپندارها و اهداف و ارزشها و تجربیات فرد در زندگی بر می گردد، ویژگی های منشی تاثیر اندکی از انتقال وراثتی دارد

و بیشتر تحت تاثیر محیط خانواده و حاصل یادگیری اجتماعی و فرهنگی است که در طول زندگی رشد می کند (پویان، بلندنظر، باعدی، سلیمان پور، ۱۳۸۶).

-شخصیت: کلونینجر شخصیت را بعنوان ویژگی های خلقی فرد و ویژگی های منش فرد تعریف کرد (کلونینجر، ۱۹۸۶).

-اعتیاد: در معنای وسیع کلمه عبارتست از رفتاری که بر اثر عادت چنان بر فرد تسلط یابد که کاملاً و تا حدی رفتارهای سالم او را تحت سیطره خود بگیرد. و در عمل به استفاده زیاد از الکل و سایر مواد و داروهای محرک و مخدر اطلاق می شود البته اندازه ای که فرد به آن اتکا شدید عاطفی و جسمی پیدا کند. روان تحلیل گران و روان پزشکان اغلب بر این مسئله تاکید دارند که اساس اعتیاد میل غیر قابل کنترل برای رسیدن به لذت و کم کردن اضطراب در فردی است که اختلال شخصیت و منش دارد (شاملو، ۱۳۷۰).

مرکز TC: در سال ۱۳۸۱ افتتاح و تا کنون هزاران معتاد برای پاک شدن به این مرکز مراجعه کرده اند، که بیش از نیمی از آنان اعتیاد را ترک کرده اند و دوره ی ترک ۳ ماهه است.

۱-۶-۲ تعریف عملیاتی

متغیرهای مورد مطالعه در پژوهش عبارتند از:

- افراد: منظور از افراد در این پژوهش، افراد مذکر است که در فاصله سنی ۲۰ تا ۴۹ سال قرار دارند.
- افراد معتاد: منظور از افراد معتاد در این پژوهش افرادی است که در نتیجه استعمال مکرر و مداوم مواد مخدر مثل تریاک، هروئین و حشیش و... معتادند و جهت ترک اعتیاد به مرکز TC شهر مشهد مراجعه کرده اند.

- گروه معتادین: شامل نمونه ای از افراد معتاد به مواد مخدر، خود معرف (افرادی که شخصاً یا توسط اطرافیان) به معاونت پیشگیری سازمان بهزیستی معرفی شده اند و یا افراد معتادی که از طریق مقامات قضایی و انتظامی به مرکز بازپروری معرفی شده اند انتخاب خواهد شد.

-نرم هنجار: که همان نرمی است که دکتر کاویانی برای پرسشنامه سرشت و منش کلونینجر ارائه داده است. رگه های شخصیت: که به وسیله سوالاتی که در پرسشنامه سرشت و منش کلونینجر آمده نمرات به دست آمده و نمره گذاری می شوند.

-گروه یاور و فارغ التحصیل: مجموعه افرادی را شامل می شود که بیش از ۷ ماه است که در مرکز بسر می برند و اعتیاد را ترک کرده اند و به درجه ای از ارتقاء شناختی و شخصیتی رسیده اند که قادرند گروه در حال بهبود را آموزش و یاری دهند.

-گروه در حال بهبود: افرادی را شامل می شود که بیش از یک ماه در مرکز هستند و تاکنون لغزش و مصرف مجدد مواد نداشته اند.

-آزمون سرشت و منش کلونینجر: این آزمون شامل ۴ مولفه (نوجویی، آسیب‌گریزی، پاداش‌وابستگی و پشتکار) است که کمتر تحت تاثیر محیط است و بطور ژنتیک به فرد انتقال می‌یابد و ابعاد سرشت را می‌سنجد. همچنین سه مولفه محیطی (خود راهبری، همکاری و خود فراوری) به این آزمون اضافه شده است که ابعاد منش را می‌سنجد که کلاً شامل ۱۲۵ سوال است و بر اساس مدل زیستی اجتماع شخصیت است.